

Latvia on kasvukeskus Itämeren kaakkoislaidalla

Pirkko Hämäläinen

Eurooppaa viime vuosina ravistellut finanssikriisi koetteli erityisesti Itämeren kaakkoisreunalla sijaitsevaa Latviaa. Bruttokansantuotteen lasku Latviassa vuosina 2008-2009 oli Euroopan unionin jyrkin, noin 25 %. Tilanne oli vakava ja talouden vakauttamiseen tarvittiin IMF, Euroopan komissio sekä Euroopan investointipankki EIB. Latvia pystyi tekemään nopeita ja vaikeita päätöksiä talouden korjaamiseksi ja tuloksena on ollut talouden nopea kääntyminen jälleen kasvu-uralle.

Kaksi viimeistä vuotta ovat osoittaneet, että Latvian talouden elpyminen on tapahtunut lähes yhtä nopeasti kuin sitä edeltänyt talouden romahdus. Talouden kasvu on tällä hetkellä Euroopan huippua. Vuoden 2012 BKT-kasvun on arvioitu olevan yli 5 %. Ennusteita korjattiin vuoden 2012 aikana tasaisesti ylöspäin. Työttömyys on hieman laskenut alle 11 %:n ja inflaatio on pysynyt alhaalla noin 1,6 %:ssa. Myös kansainväliset luottoluokittajat Fitch ja Standard & Poor's ovat nostaneet Latvian luottoluokitusta pykälän ylöspäin luokkaan BBB. Talouden elpymisen tuloksena optimismi ja usko tulevaisuuteen alkavat saada jalansijaa.

Talouden tasapainottaminen on onnistunut Latvialta hyvin. Kiitosta on sadellut sekä IMF:ltä että Euroopan unionilta. Latvialaiset pystyivät joustamaan ja venymään vaikeina aikoina, mutta kolikon toinen puoli on kansalaisten tulojen leikkaukset ja heikompiosaisten syventynyt köyhyys. Haasteena lähitulevaisuudessa on talouslukujen kasvun, investointien ja palkkakehityksen lisäksi yhteiskunnan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kasvattaminen.

Kaiken kehityksen keskiössä on talouskasvu, joka mahdollistaa vaurastumisen. Latvian hallitus on nostanut esiin niitä haasteta, joihin on tartuttava, jotta Latvia pysyy kasvun tiellä. Latviassa on valmisteltu teollistamissuunnitelmaa, joka on osa maan kehityssuunnitelmaa vuosille 2014-2020. Suunnitelmassa on nimetty konkreettisia tavoitteita, jotta yritysten toimintaedellytykset paranevat, palkkakehitys saadaan vakaalle pohjalle ja yhteiskunnallinen kehitys ennustettavaksi. Panostaminen yritystoiminnan edellytysten lisäämiseen, ammattikoulutukseen sekä teollisuuden infrastruktuurin uudistamiseen ovat Latvian lääkkeitä talouden vahvistamiseksi.

Latvian lähitulevaisuuden yksi tärkeimmistä tavoitteista on Euro-jäsenyys. Latvia täyttää jo nykyisellään Maastrichtin kriteerit eikä hallitus halua tinkiä tavoitteesta päästä euroon vuoden 2014 alussa. Toinen tärkeä tavoite on OECD-jäsenyyden saavuttaminen, kuten pohjoinen naapurimaa Viro teki 2010. Tuon tavoitteen saavuttaminen on tärkeä etappi niin Latvialle kuin Itämeren piirille. Alueen kehityksen kan-

nalta on erinomaista, että Itämeren alueen kaikki EU-jäsenvaltiot saadaan OECD:n piiriin. Myös Liettua on ilmoittanut hakevansa OECD-jäsenyyttä.

Latvian maantieteellinen sijainti Itämeren kaakkoiskolkassa on luonut maalle hyvät puitteet toimia logistiikan solmupisteenä. Satamat ovat edelleen tärkeä kuljetusportti kaupankäynnille idästä länteen ja päinvastoin. Latvia toimii niin kauttakulkumaana satamien ja rautateiden kuin pohjois-eteläreitillä maantiekuljetusten osalta. Liikenneinfrastruktuurin kehittäminen on Latvialle tärkeää ja siinä Euroopan unionin taloudellinen tuki on välttämätön kulmakivi.

Rautatieverkon kehittämisen osalta Suomelle myönteinen hanke on Rail Baltica, joka kulkisi läpi Latvian pohjoisesta etelään Riian kautta jatkuen edelleen Liettuaan ja Keski-Eurooppaan. Toteutuessaan se tulee vaikuttamaan Itämeren maiden yritysten liikenne- ja logistiikka-ajatteluun ja konkreettiseen kuljetusreittien suunnitteluun. Suomen näkökulmasta se tulee tarjoamaan nykyistä ympäristöystävällisemmän vientireitin sekä Itämerta säästävän kuljetusvaihtoehdon. Latvialle Rail Baltica tuo mahdollisia logistiikkatuloja, tieverkon kuormittumisen sijasta ympäristöystävällisen kuljetusvaihtoehdon sekä kuljetusten tehostamismahdollisuuksia.

Latviassa toimii tällä hetkellä yli 300 suomalaista yritystä. Suomalainen energiayhtiö Fortum teki vuonna 2012 Latviassa suurimman ulkomaisen investoinnin. Fortum rakentaa Jelgavaan uusiutuvalla energialla toimivaa voimalaa, jonka investoinnin arvo on yli 70 miljoonaa euroa. Taloudellisten suhteiden kehittämisessä löytyy maiden välillä vielä paljon potentiaalia. Suomalaisten yritysten kiinnostus Latvia kohtaan ollut kasvussa. Suomalaisia turisteja käy Latviassa vuosittain vajaat 250 000. Matkailun kasvulle on vielä paljon tilaa niin Suomesta Latviaan kuin Latviasta Suomeen. Auttaisiko matkailun kasvua laivareitin avaaminen jälleen Helsingin ja Riian välille?

Latvia liittyy Itämeren alueelliseen energiaverkkoon yhä tiiviimmin sähkömarkkinoiden vapautuessa ja Latvian liittyessä Nord Pool Spotiin. Tavoitteena on liittyminen jo 3.6.2013. Tämä on yksi osoitus Itämeren alueen markkinoiden integroitumisesta, yhdestä virstanpylvästä alueen kehittymisen kannalta.

Latvia valmistautuu ensimmäistä kertaa EU-puheenjohtajuuteen, joka toteutuu vuoden 2015 alkupuoliskolla. Puheenjohtajuusvalmistelut ovat jo käynnistyneet ja agenda valmistellaan. Mielenkiintoista on nähdä, millaisia teemoja Itämeren alueen kehityksen osalta Latvia Itämeren rantavaltiona painottaa EU-puheenjohtajuuskaudellaan.

Pirkko Hämäläinen
suurlähettiläs
Suomen suurlähetystö, Riika

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopostia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetrit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön pj.